

ČAJ

PRO CHVÍLE POHODY

KVĚTEN 2025

Časopis autorů Jičínska

Píšou mi psaní
vojanští páni,
a tam stojí psáno
dvanáctého ráno
že já musím rukovat,
oh, rukovat.

Fráňa ŠRÁMEK

224

Vážení čtenáři,

v květnu si připomínáme 80. výročí konce 2. světové války
a májový ČAJ je tomuto výročí věnován,
jak napovídají verše **Fráni Šrámka** na titulní straně.

Jako host se představuje
VÁLKA A MÍR
v mém zamyšlení.

Poezií s válečnou tematikou přispěli
Eva Frantinová a Karel Sýs.

Rozhovor s pamětníkem je na téma:
To není kečup, slečno redaktorko, to je krev!
(Zítra byla válka.)

Regionální tvorbu zastupuje moje próza **Krypta.**

V **Čajovém vzpomínání**
si připomínáme tvorbu **Zdeňka Salavy.**

Krásné májové dny přeje

Václav

Před dvaceti lety vyšlo osmé číslo ČAJe v květnu 2005, tehdy jsme si připomínali šedesáté výročí od konce 2. světové války. Na titulní stránku jsem zařadil svoji báseň Válka.

V Á L K A

Ropná skvrna na moři
Saje a saje
Nenasytná
Bez ohledu
na krevní skupiny

Můj tehdejší úvodník končil slovy, cituji: *Máme konečně jaro, šedesáté mírové. Neměli bychom zapomínat.*

Uběhlo dvacet let a svět je blíž další válce, tentokrát možná jaderné, než kdy dřív. Musím si připomínat slova Michala Černíka, která vyšla v 80. letech minulého století v Literárním měsíčníku: *„Po každé válce si vždycky lidé mysleli, že byla navždy poslední ... A lidstvo dál klopýtá a kolísá od pólu života k pólu smrti, od lásky k nenávisti, od tyranství k lásce, od lži k pravdě, od poroby k hrdosti, od vraždy k sebeobětování, od bídy k velikosti, od války k míru.“*

Ta slova jako bys autor napsal v těchto dnech, neztratila nic na aktuálnosti, právě naopak. O válce se mluví čím dál víc. Jako by se na světě rodili tvorové z *Ptákovin podle Aristofana* Jiřího Žáčka, cituji: *„Vítám Vás mezi našince. A zároveň vám předávám Řád nejvyššího ptačince. Ty budeš král a já zas maršálek. Ty vydáš rozkazy- já budu kráčet v čele, **povedu válku za svět bez válek, až zotročíme všechny nepřátele!**“*

Proto květnové číslo ČAJe věnuji tvorbě o válce, abych vzdal poctu všem obětem válek napříč kontinenty a staletími. Na jedné besedě se Stanislavem Motlem padla otázka: „Proč jsou pořád na světě války?“ Český novinář a spisovatel řekl: „Protože válka je nejlepší kšeft!“

Pamatuji si, jak jsem navštěvoval vojenskou katedru a na cvičišti jsme se zakopávali polními lopatkami. Psala se osmdesátá léta a pro nás to

byla spíše legrace. Jenže pak na druhé straně, asi sto sto padesát metrů proti nám, začala se zakopávat jiná skupina základáků. Po chvíli začali střílet, sice slepými náboji, ale ... zavrtil jsem se do hlíny a vzpomněl si na dědu, který někdy v letech 1. světové války ležel v zákopech a kolem se střílelo ostrými.

Stejně jsem se cítil, když jsem pak na Doupově v rámci výcviku prožil měsíc na zimním cvičení. Byl únor, teploměr klesal až na dvacet pod nulou. Říkal jsem si, co bych dělal, kdyby to nebylo cvičení, ale opravdová válka?

Na tyto pocity si vzpomenu, když slyším a čtu všechny ty bojovníky od klávesnic a počítačů. Jak by se zachovali oni, kdyby opravdu u našich vrat zaklepala válka? Měli by odvahu těch hrdinů neváhajících jít smrti vstříc?

Často chodím na hřbitov, kde odpočívají moji blízcí věčným spánkem. Nedaleko je hrob a místo posledního odpočinku bezejmenného vojína Rudé armády, který zde padl v posledních dnech 2. světové války. Neznáme jeho jméno a jeho blízcí marně čekali, že se vrátí k nim domů. Zastavuji se a alespoň symbolicky zapaluji svíčku, jako vděk všem těm, ať již přišli z kterékoliv strany fronty, za to, že přišli, že jsme se zbavili hnědého moru vedoucího náš národ do poroby a záhuby.

O to smutnější je fakt, že v dnešních době, osmdesát let od druhé světové války zaznívají hlasy zpochybňující podíl Sovětského svazu a Rudé armády na porážce nacistického Německa. Co by tomu říkali ti, kteří obětovali své životy pro další generace?

Vezměte tedy dnešní ČAJ jako takovou symbolickou malou svíčku, kterou jsme zapálili na počest těch, kteří se onoho šeríkového máje 1945 nedožili.

Jako poděkování všem těm, ať už padli v jakékoliv válce, kteří se zaskoužili, že válečné utrpení skončilo!

Čest jejich památce!

Václav

Děkuji Evě Frantinové za poskytnutí své poezie a poezie Karla Sýse.

EVA FRANTINOVÁ

Z besedy o Kosovu

„Žijeme odpovídá mi do telefonu sestra
žijeme ještě žijeme!
a kdyby přišli se zbraní máme také zbraně“
vykřikl při besedě muž
co dodal: Narodil jsem se v Bělehradě
jsem tam mezi svými
Membrána hlasu se tak chvěla
přetichou ozvěnou
ach svými Svými Svými
jakoby dotýkána prstem archanděla
chvěla se víc než leden
jemuž zavázali ústa nad skleničkou tequily
– to v každém z nás vzplál keř
chvíli jsme dýchali a nebyli
pod mosty zřícenými...

Transporty

Zase se rozjíždějí
a já zas vidím (mínus 57 let)
Pepík je odtrhován od Adély
Adéla od otce on od matky
a všichni od svých sestřenic i sester
v naději že Hermínka je na útěku
v kapse zmačkanou hvězdu
miláček Ester
prchala s odřenými lavicemi v duši
moje budoucí ješiva
sedím dnes v ní A uši napínám:
ještěrky metafor tak krásně šustí
vyháníš jimi úzkost z vlaků
a já je budu letos slyšet v Izraeli
kde Neznámo kam Vltavu začíná
kde před zničeným chrámem zakopneš
– kamenná kostka dělítka chce dělit
ach oči pod plachtami nákladáků
k zemi klopené
na přechodu Morina...

Muzeum v Jajce

Cestou k moři
tam kde jsme chtěli vysypat všech 365 dní
zimy jako do sýpek
udělal tatínek pauzu
u vystavených nosítek
Ty stále vidíš raněné
rukou hladíš oblýskaná madla
Obvázané hlavy se věčně zvedají a po nás otáčejí
praská v nich dřevěný šroub: „vi - na ne - vi - na“
a tahle půlhodina zastávky se zadře do duše
bolí jak tříška
jak země chytaná
závitem dlaně
z níž život odklusává
na prázdná letoviska

Tříletá Milica Rakičová

Na kusy medvídek A kostky dostavěných hradů
Na hadry dítě Příští prohry Šance
když v Batajnici na předměstí Bělehradu
prošel se Sever s Atlantikem
– svatba Aliance...

Bílé stany

Osude
prostřu se pod tebou Nabítá hlaveň
pod tebou budu řvát
svým řevem zdržovat
chvilu kdy nebudem
nehty si do zad zatínat
prs jaru na spoušti Prs nalitý
co odpouští? A komu?
Milica z Batajnice Dítě od prsu sotva vzaté
Milica Rakičová
nepřichází domů
a já miláčku
já jdu v Praze ulicemi
šeříky tetovaný máj i letos podražil

když touha jako bezdomovec
studuje Zapisuje vjemy
kufry ponožky zívající obličej
ráno na Hlavním nádraží
kde nad ohýnkem zapalovačů je slyšet samčí vytí
když snídáš hranolky
za nimiž ve fritáku olej piští
jak černá matka trestající potomky
jak bílé stany Stany schrány
rozpažené nad svými Kosovany
bílí plátění ptáci jednoho dne vzletí
a po nich zůstanou jak v muzeích trilobiti
na vydupaných tábořištích
stejně jak tady čekající
ženy
děti
kmeti...

Sen po bělehradsku

Dnes zdálo se mi o náměstí Terazije
vidím hrob vezíra Damad Ali paši
klobouky hole v Ima Dana – restauraci
Avalu s dílem Meštroviče který žije
dnes sedla jsem si do kavárny televizní věže
platany parku Topčider jste popel nebo svíce
před plátnem na němž viděla jsem běžet
osvícenou tvář Vuka Karadžiče
dnes zjevil se mi sám bůh Palace
a za ním Splendid – Garni Hotel Majestic
kde recepční se smála Nahlas
jak zvony neděle Jak od pokojů klíč
které jsou možná na prach rozmetány
do řek co podaly si rámě
valí se městem lógr Dunaje i Sávy
než sen z mých víček – dvou vařících šálků –
sundá dlaně...

Glóbus 16. 5. 1999

54 dní

1296 minut

77760 vteřin

466560 vteřin

obíhá ručička jeden ciferník

při našem krátkém cestování

Velkým světovým atlasem:

zvířata

vegetaci

milence stočené do věnce

ale i kašlající plíce vrtulníků Apache

říkám si a kolem prstu

slza kane

doprostřed tebe

ó Jadrane!

Máj 1999

Večerní máj – hle grafitové bomby čas

hrdliččin hlas je utlumen

a člověk chtěl by ze tmy ven

nacpat se do květu jak do vlaku

co jede do Nikam když myslíš na Máchu...

Trosky domu ve vesnici Lipjan

Je krásné když dům se zahradou je celý

mosazné kliky jak záblesky

ve sklepě všedních dní

kvasící těšení na neděli

uprostřed pařezu tulí se k sobě

dva volné měsíce – zas prázdniny...

ale dnes majitel místo střechy

prohlíží ve vsi Lipjan nedaleko Prištiny

dřevěnou síť

a okenice s rozeklanými jazyky skla

zbytečný jako v kapse klíč

jako loď bez vesla...

Baterka

Jen jednou hráli „Belgrad, Belgráád!“ – my letěli do Tivatu
jen jednou nesli tatínkovi kuře „po americku“
kostky do sklenic řítily se z ledomatů
Jugoslavia měl každý na tričku
ve kterém spatří Kotor Cetinje i Bar
Skadarské jezero s lekníny jako prádlo
jež máchá úžas... (za lokty nás bral
návratům cikáda šila tu zdrhovadlo
co paměť se jak šatníkem válí
stíny a zase jenom stíny
když hoří co jsme milovali
než padnem do náruče modré sestry Iny
benzínky s kterou hoří nejen noviny
jež z legrace tu zapálili Antalovi
zkus dýchat nedýchat Byl myslím z Prištiny
dupni a v domě řítí se sklo Krovy
dupni a srdce ozve se že ví to:
že nejen k básníkům se tlačí
Dobro došli... a s knihou hostů
bratři Luko Tom i Niko
že nejen v mých snech místo vran
provždycky vzlétá nad baterkou
zteřelá plachta áčka
- náš oranžový stan...)

Mosty

Vy mosty ležící lekle na dně Dunaje
sepnuté ruce v rukavičkách rezu Šipky do ráje
těch kteří nežijí však ještě šlapou
na klávesy pianina Zítra
akordy zůstanou Dál vržou mezi podrážkami jitra
akordy které sítem rána jak písek házely tu sliny
a klení vstavačů padalo také do Drávy i Driny
a klení budíků padalo s popelem přes konstrukci
jen proto aby do škrtátek sukní
stařen vbíhaly zápalky – praprawnuci
abychom tudy jeli k mořským břehům
z jednoho konce pláže přenášet s tatínkem

kamení A přesto něhu
abychom mohli říci cikádovým náletům u stanu:
Navraťte noci ve Slanu!
abych se mohla topit pro lov hvězdice
konstrukce pod vodou je mysterium márnice
poznáváte se řeknou ty skály dole za sto let
a grafitová bomba vypne i můj svět
on v Last minutě
do prázdna hodí slevu
Zašklebí se krutě
jak dlažba Stradunu v staříčkém Dubrovníku
po níž jde opilec Do spánku krouť ho stín fíků
zatímco ty tu koupíš prsten Filigránskou práci
zlatý most po kterém se vrátíš
vy mosty Sítě na dně Dunaje
sepnuté ruce Zámky od ráje...

Snímek chlapce

Nestačil ani vykřiknout
maminko
mami
Leží si na lidské páteři
pod hlavou nahrnutou čerstvou zem
a já si stokrát říkám – prázdniny
přestože každá krátkozrakost musí zradit
tam kde vítr roztáčí
magnetofonové kotouče trav
Jediné svědky vychládání
rozvodné desky žití

Básně jsou ze sbírky Sešíváný cherubín (Periskop, 2013).

KAREL SÝS

Na skok v pekle

„Více světla!“ zvolal umírající básník
a okno se otevřelo
do navždy zasviněné buchenwaldské krajiny
ve které žrouť bukvic
mistrovali výkvět Německa a Evropy
Kdo měl zlaté zuby tetování
celuloidovou nohu či hodně tuku
ó ten se měl
jako malý mráček k nebi vyletěl
a v jeho kůži vážali i tvoje verše Goethe!
A kdo neoplýval statky pozemskými
ten lámal kámen stavěl dálnice
(ještě dnes se naše auta olizují nad tím pomníkem)

A oni nás měli tak rádi
a my jsme – nebděli!

Lorelaj

Ve sklípku plném piva
točí se pruský gril
Maso se kroutí a zpívá
jak průvod sečtených víl

Ty víly si češou vlasy
šálí nás zpěvem svým
Konečná stanice krásy:
Majdanek Osvětim

Abrahám oslovuje poštovní schránku na rohu ulice Kosterní a Plynární v Osvětimi:

Bože ty jenž tečeš do kopce
bože ty jenž místo dětské krve spokojíš se skopcem
Řekni smíří tě když místo beránka
bude v trní vězet za ořízku kniha?
Mrtvá schránka kterou nikdo nevybírám?

White-Star-Line

Rok 1939

a Evropa se stahuje v pase
a evropští Židé si obstarávají pasy a lodní lístky
Jedni je projeli
zatímco jízdenky druhých leží dodnes bez direk
na samém dně jejich uren
Kostelec nad Orlicí - Milwaukee
Nechybělo mnoho a byl bych se narodil
u Velikých jezer
a na babiččiných kolenou vtěsnaných do modráků
bych cestoval do Čech
exotické země tam na druhé straně světa
a psi Psohlavců by na mne štěkali z druhé strany
a nevěděl bych nic o krajkách
prácheňských nevěst
a na dudy bych viděl hrát leda muže v sukních
Dudy? Das ist etwas von Doudleben upon Orlice?
Oh yes!

A pivo bych pil z plechu
Ale dědeček se ještě naposledy obětoval
Chodil na nádraží tak dlouho
až odjel i poslední vlak
Jeho koncová světla jasně řekla: Stop
Chodil na nádraží kolem luk
a seno vonělo sladčeji než Wisconsin omamněji
nežli Palestina
A na nádraží přišel pak už jenom jednou
s předvolacím lístkem do Hradce
a dopravu do Malé pevnosti mu obstarala Říše

To byl rok 1944

Do mého početí scházelo ještě čtrnáct měsíců
ale už jsem chodil s maminou na houby na Mírov
na pahrbek nad Kostelcem
tak malý že se bohu nevyplatilo
otevřít nad ním nebesa a spustit
provazový žebřík
a vůbec zdálo se že už celé století

si Hospodin bere dovolenou
nebo je u lékaře
nebo zemřel
a země žhnula jako elektrická peřina
když tepelná pojistka selže
ale elektrárna pracuje naplno
a z dětí se už kouří
a první vyhoří banka Slavia

Tady jsem doma
tady se počítám

EVA FRANTINOVÁ

Pyžamo

Mí drazí prarodiče Fuchsovi
s vámi tisíce hlav
zmizelo za ostnatým drátem
anebo už cestou
a já dnes
(nad novým pyžamem s pruhy
které nechce nosit nikdo z rodiny)
volám na apelplatz své duše
otázky
Prázdné lžíce co vyčkávají jídlo odpovědí
Svůj příděl z věčně dýmajících kotlíků
co nestačí

Adélce

Nejčastěj vidím tebe
- krasavici rodu -
jak tě pár německých hesel táhne z postele
rve černý žíněný cop: Raus!
Od té chvíle máš pas na cestu
o které věříš že je výlet
z něhož se i vlak třetí třídy vrací
a ještě stihneš mezi dveřmi
zakopnout dlaní o psa: Dobře hlídej!
Pravnuci jeho štěňátek
žijí

Něco na zimu

(před cestou)

Oka která ti na jehlicích přibývají
jsou mírou jež nám páře dech
- nejpravidelnější vzor
co spěchá zpátky do přadenu
naděje
že děti dětí
budou se hrát
ve svetrech...

Počasí u Maud

Kolik zim Kolik zim
bez bot a bez kabátů
- Terezín

Kolik jar Kolik jar
zavál sem sen
- ach pomeranč

Podzim se neloučí
on lká
listí jmen na podrážce - Treblinka

A kolik lét a kolik lét
vlastními mraky
nad hlavou zatahujem svět

Zvonek na Maud

Mít život kamenů
já nespěchala bych
ulicí Šmuel Hanagit

a ještě k tomu s básní
co pokouší se držet stráž
před vchodem Věčnost

- jak moře
u svých
promenád...

Václav Franc
VZPOMÍNKA NA ČTRNÁCTÝ ROK

Jako by století
uběhlo za jediný den
Zase stojím
před kavárnou Moritze Schillera

Možná jsem domýšlivý
Do stejné řeky
přece dvakrát nevstoupíš

Nové války tíží jako revolver v kapse
Závity příštích jatek
utahují na maximum

Jako bych z dálky slyšel
matčin hlas:
Gavrilo,
nedotýkej se
ani arcivévodů na zem spadlých

A obtěžkaná Evropa
klidně rodí
příští oběti

To není kečup, slečno redaktorko, to je krev! **(Zítra byla válka.)**

ROZHOVOR S PAMĚTNÍKEM **(rozhlasová hra)**

Redaktorka: Pěkný večer, vážení posluchači, dovoluji, abych vás opět přivítala při našem pravidelném pořadu Zítra byla válka, pořadu, který má především nám mladým osvětlovat slovo válka. A kdo jiný by to měl dělat než ti, kteří válku prožili na vlastní kůži, mají s ní své vlastní zkušenosti, nebo na válce profi tují. Já jen pro zopakování připomenu, že v minulém díle jsem na naší stanici

Propaganda mluvila s panem Josefem Kvérem, který si velmi pochvaloval, jak na svých vynálezech v oblasti zbraní zbohatnul, takže nám mladým ukázal, že pokud budeme chytrí, schopní a vynalézaví, můžeme na válce vydělat. A především se nemusíte válek bát, zvláště těch, kdy...

Host: Můžu k tomu taky něco říct.

Redaktorka: Kde jste se tady vzal, chlape, dneska měla jako host přijít paní Jiřina Šikulová, která velmi zbohatla na konzervách pro psy a kočky, začala je totiž distribuovat armádě, takže na válečných přípravách také úspěšně zbohatla.

Host: Paní Šikulová už nepřijde, já jsem tady... jak bych to řekl...

Redaktorka: Vy jste za ní náhrada?

Host: To snad ani ne, ale vím to zcela bezpečně, že paní Šikulová nepřijde, ale já jsem přišel, zkrátka mám tady nějakou práci a...

Redaktorka: A vy jste nějak na válkách profitoval? Protože kdybyste neprofitoval, tak byste nemohl v našem pořadu vystupovat, to je takové pravidlo.

Host: Profitoval?! (zasměje se) To je slabé slovo. Mě války vlastně živí.

Redaktorka: Tak to jste tady správně. A mohl byste se divákům představit.

Host: Víte, slečno redaktorko, já nemám moc času, na jméně nakonec nezáleží, nechtěl bych vás ani posluchače lekat, ale ujišťuji vás, že o válkách toho vím hodně, já jsem velký pamětník.

Redaktorka: Je to sice neobvyklé, ale jestli si přejete zachovat anonymitu, tak prosím. Já vám budu říkat pane Pamětníku, jestli dovolíte?

Host: Klidně mně říkejte, jak chcete, já jsem zvyklý na všechno.

Redaktorka: Takže pane Pamětníku, vy jste se účastnil 2. světové války?

Host: No jéje.

Redaktorka: A na které straně? Na straně dobra nebo zla?

Host: No, abych pravdu řekl... (chvíli přemýšlí) vlastně na obou.

Redaktorka: Takže vy jste byl chytrý, vyčkával jste, kdo bude vyhrávat, a na stranu vítěze jste se přidal. Tady vidíte, milí mladí posluchači, že někdy počkat se vyplatí. Někdy se situace může jevit jako osvobození, ale za pár let zjistíte, že to vlastně nebylo osvobození, ale okupace.

Host: Dovolím si s vámi nesouhlasit, já neměl na vybranou, já musel být na obou stranách, tam kde jsou mrtví a...

Redaktorka: Takže vy jste pracoval na vojně jako lapiduch.

Host: No lapiduch přímo ne, ale je fakt, že jsem s nimi často přišel do styku. Dalo by se říct, že jsem jim tak trochu koukal přes rameno.

Redaktorka: Ale určitě jste i ve válečných situacích zažíval radostné chvíle, nakonec řada našich hostů nám tady o tom krásně vyprávěla.

Host: Radostné chvíle? Víte, já jen dělám svoji práci, ale jestli jsem měl

někdy radost... no popravdě řečeno občas jsem dělal svou práci rád, třeba koncem dubna 1945 v Berlíně.

Redaktorka: A můžete nám říct, co zajímavého jste tam zažil?

Host: Měl jsem tam práci s jedním pánem, co si myslel, že je pánem všeho světa, ale nakonec se ukázalo, že na něj lidstvo nevzpomíná v dobrém, ale najdou se i výjimky.

Redaktorka: Vy jste jen samá hádanka a zatím jste nám toho moc neřekl? Kolik je vám vlastně let?

Host: Hádejte, ale neuhádnete.

Redaktorka: Byl jste ve válce, je to asi nějak tak 70 let od války, tak vám je devadesát?

Host: (směje se) Přidejte, slečno, hodně přidejte. Já už mám pořádně staré kosti, tak když už jsem tady, možná bych to mohl využít a něco vzkázat lidem. Já už jsem strašně starý, hodně toho pamatuju, tak bych vám chtěl říct...

Redaktorka: Snad nám tady nechcete namluvit, že pamatujete 1. světovou válku, ta byla někdy, já už si to ze školy nepamatuji, my dějepisi máme jen jeden rok, stejně je dějepis k ničemu, 1926 nebo 1929?

Host: Ten, kdo nezná svoje dějiny, musí si je znovu prožít!

Redaktorka: Jaké dějiny, co to vykládáte?

Host: Slečinko, já jsem byl v Sarajevu, když Gavrilo Princip mačkal spoušť revolveru před kavárnou Moritze Schillera, a to bylo přesně 28. června 1914. A mimochodem ta velká válka, jak jí tenkrát říkali, se protáhla až do roku 1918.

Redaktorka: No, ale to by vám muselo být minimálně sto dvacet let? 1914 až 2015, nemáte náhodou kalkulačku?

Host: To náhodou nemám, ale řeknu vám to přesně, to je 101.

Redaktorka: Takže vám je 101 let?

Host: Přidejte, slečno, hodně přidejte. Já už mám pořádně staré kosti, ale to už jsem říkal, já pamatuju bitvu u Sadové, taky Slavkov a Waterloo... jestli vám to něco říká?

Redaktorka: To bylo 18. století nebo 17. století?

Host: To bylo 19. století, ale jestli je libo můžu posloužit i 17. stoletím, já byl na Bílé hoře a dokonce jsem viděl, jak kat Mydlář stínal v Praze na Staroměstském náměstí 21. června 1621 dvacet sedm českých pánů, ještě dneska bych je dokázal vyjmenovat Joachim Ondřej Šlik svobodný pán z Holejče, Václav Budovec svobodný pán z Budova, Kryštof Harant svobodný pán z Polžic a Bezdrůžic, Kašpar Kaplíř rytíř ze Sulevic, Prokop Dvořecký rytíř...

Redaktorka: Režie, prosím vás, zastavte toho blázna, je to cvok, kdo ho sem pustil?

Host: No nic, já nemám moc času, ale kdybyste měla zájem, já byl u Lipan, na Moravském poli, ale to byly jen takové lapálie.

Redaktorka: Slyšíte, milí mladí posluchači, pan Pamětník nám sám říká, že to všechno byly jen lapálie, protože válka, je zajímavá procházka, která nás může obohatit, když ji dokážeme využít. Takže bychom si mohli zahrát!
(zní nějaká válečná píseň – pochod)

Host: Víte, co se mi na vás lidech líbí?

Redaktorka: To nevím?

Host: Zvíře, když jde na porážku, tak cítí, že se blíží konec. Vzpouzí se, brání, ale člověk, tomu hraje kapela, vojáci pochodují, lidé jásají a vykřikují hesla, jak ty druhé umlátí čepicemi. Oni se na tu válku snad těší.

Redaktorka: A proč by se neměli těšit?

Host: A ještě jim k tomu všelijaké hlavy pomazané mažou med kolem... kolem pusy, feldkuráti světí prapory, dovolávají se všech těch bohů, aby stáli na jejich straně. A lidi jdou jako ta telátka na porážku, za císaře, za velkého bratra, za říši dobra a přestanou myslet jako...

Redaktorka: A proč by měli lidi myslet? Co to tady vykládáte? Musím vám říct, že jste mi pokazil dnešní program. Ještě aby lidi mysleli! Vždyť co je dobré, to jim řekne Říše dobra, naše stanice Propaganda. A na nějaké myšlení, vy byste mě rozesmál... (směje se)

Host: Víte, já jsem nejvíc litoval ty malé bezbranné děti, někdy sotva žvatlaly první slova, udělaly první krůčky a už jim svíčka dohořívala. To mně bylo někdy úzko, ale byla to moje práce.

Redaktorka: Ve válce jsou mrtví, pochopitelně, ale to je daň svobody, protože Říše dobra musí přinášet oběti, aby zlikvidovala Říši zla. Každý padlý bude uctíván, protože naše válka je svatá a my se nenecháme zotročit Říši zla. Děláme to především pro naše děti, aby žily svobodně, ve světě bez těch, co věčně rozdmýchávají války a štvou nás proti sobě.

Host: Čtete, slečno redaktorko?

Redaktorka: Čtu? Ano čtu náš tisk, kde nám Říše dobra říká, co je správné, jak máme postupovat, abychom se navždycky zbavili Říše zla.

Host: Já myslel spíš beletrii?

Redaktorka: Bele... co?

Host: Knížky, znáte třeba Josefa Švejka, kapitána Yossariana, Paula Bäumera, Sophii Zawiasowskou a mohl bych jmenovat do soudného dne... a ten se mimochodem blíží.

Redaktorka: Ty lidi neznám, to jsou nějaký od konkurenční stanice nebo co?

Host: Ne to jsou jen hrdinové knížek o válce, ti všichni prošli válečnou

vřavou, každého se nějak válka dotkla a možná, kdyby ta vaše stanice pozvala právě tyhle lidi, kdyby doporučovala číst takové knížky, tak by třeba svět vypadal jinak, ale... vy lidi jste zvláštní.

Redaktorka: Jak to myslíte, že by svět vypadal jinak? Vám se snad náš svět nelíbí, vždyť je přeci vše jasné, co je dobré, co je špatné, stačí si přečíst noviny. Nebo pustit televizi. Víte, na co se nejraději koukám?

Host: To opravdu netuším. Na nějaké romantické seriály?

Redaktorka: Kdepak, žádná romantika. S přítelem si uvaříme kafičko a sledujeme válku, a to v přímém přenosu, prostě na ostro. To je pošušnáčnicko, žádný kečup na obrazovce, ale pravá lidská krev. Super. Kam se hrabe nějaké Psycho od Hitchcocka. Jo a nedávno dávali taky docela slušnej biják, jak jen se to jmenovalo. Au... už vím, Auschwitz Birkenau, to bylo fakt hustý. To jsme hlasovali s přítelem pro ten biják jako nejlepší fi lm měsíce.

Host: Tam jsem byl taky, měla byste si tam zajet, podívat se a poslechnout lidi, kteří v tom hráli... pokud to tedy přežili.

Redaktorka: To by mohlo bejt docela in. Pošlu Ríšovi SMSku!

Host: Já vás fakt lidi nechápu. A to už mi je... no raději ani nepočítat. Celé dějiny vymýšlíte pořád nové nástroje a stroje na zabíjení lidí. Dokavaď jste měli luky, šípy, tak to byla pohoda, nakonec i já byl ještě mladý, silný, ale to vám nestačilo, museli jste pořád vymýšlet další... šavle, dýky. Ta vaše vynalézavost! Pak vám nestačily předovky, tak jste museli mít zadovky, ale to byla pořád jenom lapálie, to byla sice fuška, taky mi roky přibývaly, ale pak jste museli mít dynamit, letadla, yperit, plynové komory, Hirošimu a Nagasaki...

Redaktorka: Nagasaki, tam se jezdí nějaké formule?

Host: Bohužel ne, vy lidi jste nepoučitelný, nestačily vám desítky mrtvých, museli jste hned milióny, a čím jsem starší, tím vyvádíte víc a víc. Nakonec jsem si po té druhé velké válce myslel, že jste trochu dostali rozum. Pár desítek let to aspoň tady ve střední Evropě bylo lepší. Lebedil jsem si, že na moje starý kosti už tohobylo dost, tak byl

aspoň trochu klídek. Ale sotva se přiblížilo nové tisíciletí, už zase padají bomby na nemocnice v Jugoslávii...

Redaktorka: To bylo někdy v roce 1920, jak jste tam byl?

Host: Kdepak, to bylo docela nedávno, to už byste měla pamatovat.

Redaktorka: No budeme muset pomalu končit, dnešní čas se naplňuje.

Host: A tak využívám tuto možnost a chci vám říct, lidi, neblázněte, vždyť máte z 21. století sotva pár roků a už zase ty hromady mrtvol rostou. Zbraně řinčí! Vyhrožujete si! Lidi, mějte rozum! Já už to mnohokrát zažil, lidi všechno zničili, aby začínali zase od nuly a těch lidských životů, jako by vám nestačila bída a nemoci, které vás kosí... a stejně věříte našeptávačům, aby měl někdo o pár blyštivých koleček víc než ten druhý, aby...

Redaktorka: Jak vás tak poslouchám, vy se bojíte smrti?

Host: (dlouze se směje) Ted' jste mě rozesmála, slečno redaktorko, to mi ještě nikdo nikdy neřekl. Ale jestli se někoho bojím, tak to je Smrtka, to je totiž moje žena. A ta když doma nemá náladu, tak se jí raději klidím z cesty.

Redaktorka: Takže vy jste... Smrták?

Host: Smrták jméno mé!

Redaktorka: A kde máte kosu?

Host: Vidíte tohle maličké zařízení... i u nás se modernizuje, vypadá to jako váš miniaturní křovinořez, ale není to křovinořez, ale kdybych měl mít jenom kosu jako za starých časů, to by mě bolela záda, ono i takhle s tou mechanizací, vidíte, říkal jsem vám, že tady mám nějakou práci, stačí, když si sem položíte hlavinku...
(začnou se ozývat rány jako při náletu)

Redaktorka: Vážení posluchači, právě dostávám zprávu, že na naše město dopadají rakety z Říše zla, které napadlo naše domovy. Takže se

ukázalo, že naše varování a obavy nebyly liché, nastává válka za svobodu, boje Říše dobra za nové lepší časy, kde nebude už žádná Říše zla, kdy ji vymažeme z mapy světa...
(rána přímo ve studiu)

Redaktorka: Bombardují... přímo ve studiu, to je nelidské, bombardují sdělovací prostředky, rozhlas, televizi, dokonce snad i nemocnice... co to mám tady na hlavě, to je kečup?

Host: To není kečup, slečno redaktorko, to je krev. Brzy vykrvácíte...

Redaktorka: (ječí) Tak něco dělejte, volejte 155, já přece nesmím umřít, já nechci umřít, já... žít...

Host: Říše dobra musí přinášet oběti, aby zlikvidovala Říši zla. Každý padlý bude uctíván, protože naše válka je svatá a my se nenecháme zotročit Říši zla. Děláme to především pro naše děti, aby žily svobodně, ve světě bez těch, co věčně rozdmýchávají války a štvou nás proti sobě. To jsou přece vaše slova.

Redaktorka: (pomalu a těžce, sípavě) Po... po ... móó...

Host: Ale ještě vám musím říct, že se mýlíte, to nezaútočila Říše zla, to jen Říše dobra vyslala několik raket na naše území, aby vyprovokovala útok na Říši zla, aby zmanipulovala veřejné mínění, aby lidi zase zvesela a v šicích šli umírat za dobrou věc, to se tak v dějinách válek dělá... to není nic nového.

Redaktorka: Ale... já... u...m...í...r...áááá...

Host: (šustí papírem) Tak to máme paní redaktorku, tu si odškrťávám a koho tam máme dál... proboha... to je seznam, kolik to má stránek... pět miliard šest set miliónů... Jan Novák, Praha, Marie Nováková, Praha, Tomáš Novák, Praha, Eva Nováková, Praha...
(zaznívají další jména, až hlas pomalu utichne)

Václav Franc

ČAJOVÉ VZPOMÍNÁNÍ

Zdeněk SALAVA (1941 – 2019)

„Narodil jsem se Chlumci n/Cidl. a věkem patřím už do kategorie seniorů. Na Filozofické fakultě UK jsem vystudoval obor psychologie a po přesídlení do Prahy pracoval jako psycholog ve výzkumu a v dětské poradně. Publikační činnosti jsem se věnoval jen občas – práci na odborných článcích a statích jsem si zpestřoval psaním básniček do různých časopisů pro děti i dospělé, a psaním povídek většinou pro časopis ABC. V posledních letech dávám více přednost životu na venkově v kruhu nejbližších. Proto mám víc času nejen na básničky, povídky ale i delší příběhy, avšak ty na svého nakladatele ještě zatím čekají. Vyšly mi knížky básniček Sloni v porcelánu a Haf haf pártý, obě s podtitulem Básničky pro dobrou náladu, které k mému potěšení oslovily dětské i dospělé čtenáře.

Právě z těchto knížek jsou vybrány ukázky pro tento časopis. Snažím se dívat na svět s humorem, se smířlivým nadhledem a s laskavostí, i když to někdy není snadné.“

Zdeněk Salava

Tak se charakterizoval v ČAJi č. 88 (2014) Zdeněk Salava. Naše spolupráce pokračovala a byl jedním z úspěšných autorů na Rehečské slepici, ale náhlé úmrtí naší spolupráci přerušilo. Jen pro zajímavost uvádím, že jeho dcera a spisovatelka Dita Táborská vydala knihy Malinka, Běsa a Černé jazyky.

Veverka a baterka

Psala mi veverka
z Českého Šternberka,
že se jí nedávno
rozbila baterka.
Jí novou poslal jsem
obratem v balíčku,
za pár dní nato čtu
v děkovném psaníčku:
“Zase i za šera
najdu své oříšky,
svítím si na cestu,
na mech a na šišky.

Včera jsem popletla
hajného Vondrušku,
prý ještě neviděl
tak velkou světlušku!”

Cestou k Radotínu

Cestou k Radotínu
ve tři hodiny,
psi dělali psinu,
koně koniny,
až si vrána Berta
sedla na komín,
zakrákala zhurta:
“Dost těch ptákovin!”

Na zámku Kačina

Zlobí se Ludvíček
na zámku Kačina,
že se mu z chlebníku
ztratila svačina.
Tu k tomu podotkne
průvodce Kopřiva:
“Prý rytíř bezhlavý
někdy tu strašívá.”
Ludvíček povzdechl:
“Tohle mě nebaví,
když chleba s eidamem
kradou i bezhlaví.”

Zázraky medicíny

Četli si dva hadi z Číny
o zázracích medicíny.
Pojištění řádně platí,
tak proč být dál jedovatí?
Rozhodli se v okamžiku,
už se plazí na kliniku.
Doktor Ling se vřele klaní,
už naslouchá jejich přání.
“Žádný problém, hadí páni,
zázrak je tu na počkání.
Stačí malá operace,
vyjde levně, trvá krátce!!
Výsledek je záhy tady
a ohromil nejen hady.
První z pusy místo jedu
stříká šťávu plnou medu!
Druhý zase mezi kluky
pouští pestré bublifuky!

Ušák a ušák

Jednou v zimě zajíc Dušák
přál si křeslo, pěkný ušák.

Stále běhal do Paky,
ptal se: “Přišly ušáky?”
Marně Dušák ušák shání,
až mu sdělil zajíc Dany:
“Ušáky, a fajnové,
mají přece v Habrové!”
Tam mu řekla paní Krátká:
“Máme ušák pro ušáka
i řidiče Ceplechu,
sjede vám s ním k pelechu.”
Dušák ušák vychutnává,
blaze na něm vysedává.
Už nemusí křížovku
luštit vsedě na bobku.

Kapesné a pesné

Koupil jsem si z kapesného
píšťalku,
z pesného můj pes si koupil míč.
Když jsme vyšli z pizzerie U
HÁLKŮ,
kapesné a pesné bylo pryč.

Polobotky

Splašily se polobotky,
utíkaly do Sobotky,
utíkaly za uměním,
recitačním soutěžením.
Přes tržiště, přes sídliště,
sálem rovnou na jeviště.
Důkladně se naleštily,
hluboce se uklonily
a už jejich verše znějí
o sluníčku nad alejí,
kde si denně jen tak šlapou,
podpatky jim pěkně klapou.
Nabitý sál tleská, žasne,

porotě je všechno jasné,
ale to už polobotky
utíkají ze Sobotky.
Jejich radost z vystoupení
žádná cena nedocení.

Památníček

Sdělila mi učitelka
s elegancí baletky,
že žákovská knížka není
památníček na pětky.
Já si to však k srdci nevzal,
až těch pětěk bylo moc,
a rodiče chtěli volat
psychologa na pomoc.
Tehdy jsem si prvně řekl:
"Koukej zabrat, lajdáku!
Nač by ti byl v dospělosti
památníček hlupáků?"

O naší krávě

Vyjdu ze vrat a co vidím
– naše kráva v rybníku,
takhle zdálky podobá se
rohatému parníku.
Dál od břehu směle kráčí,
sem tam divně poskočí,
když má vodu skoro po krk,
potěšeně zabučí.
Volám: "Je čas na dojení,
rychle zpátky z výletu!"
Ona na to: "Chci se koupat!
Mléko si kup v marketu!"

Televizní soutěž

Už půl roku každý pátek
v osm večer začíná
oblíbená myší soutěž
PIŠTÍ CELÁ RODINA.
Piští máma, piští táta,
piští čilé dětičky,
poskakují s mikrofonom
v rytmu pop-rock písničky.
Moderátor Jéňa Špíček
vyhlašuje vítěze:
"Dnes jsou první pištci s hitem
KOCOUR AŽ SEM NELEZE!"
Na přání hit opakují,
sál jim piští do noty,
jako cenu přebírají
kakaové piškoty.

Digitál

Táta koupil digitál,
neptejte se, kolik stál.
A kolik tím digitálem
fotil výprav za fotbalem,
máma květin, děda hradů,
bratr řek a vodopádů.
Já jen jeden vodopád,
potom nastal digi – pád...
Máme nový digitál,
neptejte se, kolik stál.

Kocour a myši

Kocour Tonda honil myši,
ujely mu v mitsubishi.
Zkrátka dnes už o vítězi
rozhodují rychlé vozy.

Krypta

Václav Franc

Jazyk se mi lepí na patro. Horko. Horko k zalknutí. Jako na Sahaře. Potím se. Cítím, jak mi čůrek potu stéká po obličejí. Ale kde to jsem? Jsem už... po smrti? Na onom světě? Ale vždyť náš obvodák Švarc říkal, že..., jasně jsem v pekle. Nebo spíš... v hrobě! Že oni mě pohřbili zaživa? Četl jsem o tom, ale nikdy jsem nevěřil, že se něco takového může opravdu stát. Jenže co budu dělat? Měl bych křičet, ale hrdlo mám sevřené, že nevydám ani hlásku. Jako bych si v krku pěstoval knedlík. Měl bych se snažit nějak dát o sobě vědět, že ještě žiju..., že jsem ještě..., kdysi prý do rakve dávali provázek. Stačilo zatáhnout a na konci se rozezvučel zvoneček, který oznamoval, že nebožtík ještě žije, ale... provázek nikde?!

„Co sebou pořád šiješ?“ slyším hlas.

Já tady nejsem sám? Oni nás pohřbili víc?

„Kde to... kde to jsem?“

„V kryptě.“

„Já myslel v hrobě,“ říkám trochu úlevně.

„Nakonec to vyjde nastejno, krypta jako hrob,“ pokusí se usmát chlapík ve špinavém kabátě. Ale moc mu ten úsměv nejde. Je to spíše škleb.

„A co tady dělám?“ divím se.

„Chlapi, ten hicuje, určitě má aspoň devětatřicet,“ sahá mi na čelo druhý z mužů, kteří jsou tu se mnou.

„Mám horečku, manželka mi večer měřila teplotu, měl jsem 39,3 °C a ve dvě hodiny mám brát další tabletu,“ vysvětluji.

„Ten fantazíruje,“ teď už se ten vyšší z mužů opravdu směje.

„To jsem nemyslel, že se tady ještě pobavíme.“

„Kde to jsem?“ pořád to nechápu. „A proč nejsem v posteli, doktor mi říkal, abych byl v teple...“

„Je to s ním opravdu špatný,“ říká další.

„Kolik vás tady vlastně je?“ snažím se zvednout, avšak je mi pořád strašně vedro.

„Čtyři, s tebou vlastně pět, ale jak ses sem dostal?“

„Nevím...,“ taky to nechápu. „A kde to teda jsem?“

„To ti zařídil Áda s Frankem, takový ubytování jako v lázních, apartmány s přistýlkou, to víš, oni si nás nějak považují,“ chlapi se krátce zasmějí, ale hluk zvenčí zase zbystří jejich pozornost.

„Já teda nevím, ale... já bych měl být v posteli,“ snažím se vysvětlovat.
„Hele, Pepíku, dej mu tam ten můj kabát, já ho asi stejně už nebudu potřebovat. Jako ty tři nahoře.“

„No jo, je tam klid, asi už to mají za sebou.“

„Do prdele, a to nám slibovali...“

„Že pro nás přijedou a odvezou nás zpátky.“

„Nemáš aspoň cigára?“ obrací se na mě ten menší, má nějaký šrám v obličejí. Žmoulá v ruce prázdnou krabičku. Po chvíli ji odhazuje.

„Bohužel, já nekouřím, doktor mi to zakázal, ale dřív jsem kouřil, vždycky o přestávce ve sborovně...“

„Už zase blouzníš!“

„Chlapi, zná ho vůbec někdo?“

„Z který skupiny seš?“

„Já jsem třídní z 8. A.“

„Nespadlo mu něco na hlavu?“

„Blouzníš teda parádně.“

„Nejseš ty náhodou ze skupiny Bioscop nebo Tin, ale to by tě musel znát tady Pepa Bublík nebo JarDA Švarc?“

„Ten s námi nešel, přece bych ho poznal.“

„Já znám Švarce, to je náš obvodák, ten mi předeepsal ty prášky,“ přiznávám.

„Hele, neprásknul nás nakonec tenhle...“ nedůvěřivě mě pozorují.

„To se už asi stejně nedozvíme, ale kdybych dostal do parády toho, co nás udal, tak bych...“

„Ticho!“

„Venku se něco děje?!“

„Vzdejte se, nic se vám nestane! Vzdejte se, nic se vám nestane!“ opakovaně vyzývá hlas z ulice.

„Aha, už to začínám chápat,“ rozjasní se mi. „Já jsem tady s vámi, sice nevím, jak jsem se sem dostal, ale zato bezpečně vím, že vás udal Karel Čurda. Neunesl vypálení Lidic a šel se udat na gestapo. No a pak zmáčkli mladého Vlastu Moravce. Jeho máma stačila spolknout ampuli s kyanidem, ale z něj vymlátili váš úkryt.“

„Víta je mrtvej?“

„Jak to všechno víš?“

„Kluci, je to určitě udavač!“

Udělali kolem mne kroužek. Začínal jsem se ještě víc potit.

„A chce to hodit na Karla, ten by nás přece...“

„Karel šel v partě s Ádou Opálkou?“ ptá se ten vyšší.

„Jasně, ve skupině Out Distance.“

„Ale Adolfa se už asi nezeptáme, protože...“ a ukazuje prstem nahoru.

„Ne, já nejsem udavač.“ Třesu se po celém těle.

„Sice nejsem žádný hrdina, bojím se zubaře jako čert kříže, nevím, co bych jim vyžvanil, kdybych se jim dostal do spárů, ale opravdu jsem to neudal já, jak bych mohl, když...“

„Kluci, vzdejte se, nic se vám nestane, já jsem se taky vzdal a...“ hlas zvenčí mě, zdá se, zachraňuje.

„To je...?“ s otevřenou pusou zírá neoholený voják.

„Čurda!“

„Karel?“

„Hajzl!“

„Vždycky byl takovej zvláštní. Když jsme s ním... ještě v Anglii...“, nasupeně přiznává voják s čepicí.

Salva ze samopalu se otre o stěnu krypty.

„Ale jak jsi to věděl, že to byl právě Čurda?“

„No já to viděl v kině.“

„Už zase blábolí z horečky.“

„Myslíš jako v biografu?“

„Tak hele, nebudeš nás tahat za fusekli, v biografu, jo? Seš tady s námi už pár dní, v žádném bijáku jsi od Lidic nemohl být, tak jak to víš?“

„Třeba se mu zdál týdeník?“ směje se ten mladší neoholený, ale oni jsou neoholení vlastně všichni.

„To je takovej film o vás, jmenuje se Atentát a natočil to Jiří Sequens někdy v šedesátých letech, asi 1964, ale to nevím přesně...“

„Jakej sekec, co to blábolí?“ dívají se vyjeveně po sobě ti čtyři.

„Sequens. Kubiše tam hrál Rudla Jelínek a Čurdu Josef Vinklář, ten co pak hrál doktora Cvacha v Nemocnici na kraji města. To jste určitě museli vidět?“

„Jaká nemocnice?“

„Doktora bychom tady teda potřebovali! Aspoň by se podíval Honzovi na tu ruku,“ vysvětluje asi jejich velitel.

„A taky jsem četl řadu knih, v dějepise o vás učím, tohle až budu vypravovat dětem, to mi neuvěří.“

„Co vlastně seš, provokatér, nebo jasnovidec?“

„Za chvíli sem do krypty začnou pumpovat vodu. Budou vás chtít vyplavit jako krysy.“

„Kecá!“

„Fakticky, hele...“

„Bacha, strkaj sem nějaký hadice.“

„Musíme jim je nějak vystrčit ven.“ Nevím, kde honem vzali žebříky, ale snaží se jimi hadice vyhodit zpět na ulici.

„Dělejte, chlapi, nebo nás tady utopěj jako koťata, ale... hele, jak tohle všechno můžeš vědět?“

„Byl jsem tady minulej tejden s manželkou na výletě, před kostelem je seznam jmen, který popravili z vašich rodin, taky ty, co vám pomáhali, jako pomstu za Heydricha, a tady v kryptě je památník. Máte tady všichni, všech vás sedm statečných, teda ty tři, co (nevím, jestli jim to mám říct, ale...) padli na kůru, a vy čtyři..., máte tady busty, ministr obrany tady pokládal u příležitosti konce války věnce, ale to víte, přišly svátky těch zmrzlejších asi nějak dřív, tak jsem se tady nastydl a Švarc mi předepsal penicilín. Ani nevím, kolik je hodin, kdy si mám brát tu tabletu? Kdyby tady byla moje žena...“

„Do prdele, voda!“

„Když to teda všechno víš, tak jak dlouho bude trvat válka?“

„Ještě skoro tři roky.“

„Tři roky?“

„30. dubna 1945 spáchá Hitler v Berlíně sebevraždu.“

„Angláni ho nezajmou? Škoda. Těšil jsem se, jak ho budou soudit!“

„Škoda že se toho nedožijeme, až se Hitler se Stalinem pobijou a potom udělají Angláni s Amíkama v Evropě pořádek.“

„Ale Berlín obsadí Rudá armáda. Nakonec i většinu Československa osvobodí Sověti, jen kousek v západních Čechách Američani.“

„Kecá. Sověti jsou poražený, vždyť je Hitler pomalu v Moskvě.“

„Avšak obrátí se to, u Stalingradu, a potom je Rudá armáda požene!“

„Už zase fantazíruje z horečky!“

„Voda stoupá, do háje, co budeme dělat?“

„Já bych si měl vzít asi ten penicilín.“

„Jakej penicilín?“

„To jsem někde slyšel, že s tím prej Angláni dělaj nějaký pokusy, plíseň, co snad vyléčí nemoci.“

„Ještě že to nemaj Němci, to by třeba nakonec ani Heydrich nenatáhl brka.“

„Ale jak tys k tomu přišel, když to nemaj ani fašouni?“

„To mi předepsal Švarc, dneska je to běžný, dává se to skoro na všechno.“

„Co máš pořád s tím Švarcem! Já jsem Švarc a vůbec tě neznám!“

„Jenže já myslím našeho obvodáka Stanislava Švarce... Kdybyste chtěli, tak já bych mu zavolał na mobil, třeba by přišel a pomohl by nám ven,“ šmátrám kolem sebe. Mobil nikde. Ani nevím, jestli mám kredit.

„Jakej mobil, co to plácá?“

„Chlapi, vy se tady vybavujete a voda je už po pás...“

„Co budeme dělat?“

„Co? Poslední náboj pro sebe přece...“

„Kde máš pistoli?“

„Co? Jakou pistoli? Já jsem z pistole naposledy střílel na cvičení ještě před rokem 1989, to bylo na střelnici na Doupově, ale já stejně skoro nic netrefil, snad jen terč někde na kraji jednou ranou, víte, já byl jako kantor u lapiduchů, teda u zdravotní služby, a tam jsme moc nestříleli.“

„Tak tady máš...“

Studí to. Brrrr!

„Dokážeš to sám nebo...“

„Snad...“

„Tak sbohem, kluci!“

Dávám si tu studenou věc ke spánku...

„Co blázníš? Teď abych přestýlala postele, celý jsi to tady zlíł vodou. A ještě ke všemu něco blábolíš, že ti vůbec nerozumím.“

„No oni nás chtějí vytopit...“

„Koukám, že ten penicilín nějak nezabírá...“

Světlo! Lampička!

„Kde to jsem?“ Posadím se na posteli.

„Kde bys byl, doma v ložnici, a když jsem chtěla, aby sis vzal prášek a zapil to, tak jsi všechno rozlíł. Vem si teploměr a změř si teplotu, zdá se mi, že se to nijak nelepší.“

„Já ale byl..., mluvil jsem se Švarcem.“

„Bodejť ne, ráno na středisku..., tak vzal sis ten prášek?“

Kouknu se na noční stolek. Leží tam knihy Karla Sýse Akce Heydrich - příliš mnoho otazníků... a Jaroslava Čvančary Akce atentát.

Povídka Krypta vznikla po mé návštěvě kostela sv. Cyrila a Metoděje v pražské Resslově ulici, kde se skrývalo sedm československých parašutistů. Stísněný pocit míst tam přetrvává po mnoda desetiletích. Jen mě napadlo, jak bychom se zachovali my na jejich místech?

Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č.224, květen 2025, ročník XXIV

Vydáno 5. května 2025 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Martin Koláček.

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!